

Wojciech Szymański, Zbigniew Kobyliński, Marek Dulinicz, Andrzej Moszczyński, Ewa Kuleczko-Giżewska

---

Wyszogród, woj. płockie. Stanowisko 2A

Informator Archeologiczny : badania 19, 153

1985

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W 1985 r. kontynuowano badania w obrębie wykopu III, odsłaniając kolejne nawarstwienia konstrukcyjne /C2, C3, D1, E1-5 oraz F1/ pochodzące z 2 poł. X i pocz. XI w. Treść warstw stanowiły relikty zabudowy podgrodzia zarówno o charakterze mieszkalnym, jak i gospodarczym. Budynek wznoszono z reguły w konstrukcjach plecionkowych i zrębowych. Na blizszą uwagę zasługuje obiekt z warstwy F1 zbudowany w konstrukcji międzyrzupowej. Na tym samym poziomie odsłonięto także dwie krzyżujące się ulice, przypuszczalnie współwystępujące z kilkoma nawarstwieniami konstrukcyjnymi. Ponadto odkryto odcinek najstarszego, jak do tej pory, wału na Ostrowie Tumskim. Starszego niż badane nawarstwienia i datowanego wstępnie na koniec IX lub 1 poł. X w. Został on wzniesiony na miejscu nie objętym wcześniej zabudową, o czym świadczą odsłonięte u jego podnóża ślady orki krzyżowej. Zbudowane go w konstrukcji przekładkowej z licem umocnionym potężnymi hakami. Do najciekawszych spośród zabytków ruchomych należą zabytki drewniane, a wśród nich fr. radła, abakus, bogato zdobiona rękojeść łyżki, fr. łuku, figurki koziołków oraz fr. jaszma.

Badania będą kontynuowane.

WYSZOGRÓD
woj. płockie
Stanowisko 3A

Polska Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury Materialnej
Zakład Epoki Metali
w Warszawie

Badania, pod ogólnym kierownictwem naukowym prof. dr. hab. Wojciecha Szymańskiego, prowadzili: dr Zbigniew Kobylński /autor sprawozdania/, mgr Marek Dulnicz i mgr Andrzej Moszczyński. Finansował WKZ w Płocku za pośrednictwem Towarzystwa Naukowego Płockiego. Uczestniczyli studenci archeologii UMCS i ATK oraz rysownicznica - Ewa Kuleczko-Gizewska. Piątą sezon badań. Osada przyrodowa ze starożytnych faz wczesnego średniowiecza /VI, VII w./.

Sezon kończący pierwszy etap rozpoznawania osady przyrodowej w Wyszogrodzie, poświęcony był zakończeniu eksploracji obiektów znajdujących się w zachodniej części osady, położonej najbliższej grodziska. Zakończono eksplorację kwadratowej ziemianki 5B, wyposażonej w kamienny piec w narożniku północno-zachodnim, stanowiącej zapewne najstarszy z odkrytych dotąd w Wyszogrodzie obiektów /naczynie ceramiczne ręcznie leplone z drugiej połowy VI lub początku VII w./, Zbadano również kolejną, piątą już ziemiankę tego typu, oznaczoną numerem 35. Oprócz tego wyeksplorowano wypełniaka 6 niewielkich, owalnych obiektów, nawiązujących pod względem wymiarów i kształtów części stropowej do wyróżnionej przez W. Szymańskiego grupy I obiektów z osady w Szeliągach, woj. płockie. Obiekty te w Wyszogrodzie nie stanowią jednak grupy jednorodnej; różnią się między sobą stopniem zagłębienia, wymiarami, barwą wypełniaka i ilością materiału zabytkowego znajdującego się w wypełniaku. Przebądano również kolejny, trzeci obiekt należący do grupy specyficznych dla tej osady i nie mających analogii na innych stanowiskach tego okresu, obiektów o trudnej do ustalenia funkcji, kształcie zbliżonym do prostokąta dużych rozmiarów: około 15 m długości i 4 m szerokości, głębokości około 0,5 m. Odkryto również i zadokumentowano plan południowej części wchodzącego w las obiektu 5, należącego również do tej grupy, eksplorowanego już w sezonie ubiegłym; łączna długość tego obiektu wynosi prawdopodobnie około 25 m.

Przebadanie znacznej powierzchni osady umożliwiło obserwację relacji przestrzennych między obiektami, dzięki czemu najważniejszym osiągnięciem naukowym tego sezonu badań jest ustalenie: 1/ regularności i celowości rozmieszczenia ziemianek mieszkalnych, 2/ jednoczasowości obiektów osadniczych różnych typów, współwystępujących w obrębie osady, przy czym przynajmniej niektóre z kwadratowych ziemianek reprezentują najstarszy na tym stanowisku epizod osadniczy.

Najbardziej sensacyjnego odkrycia dostarczył obiekt 24. W jego części zachodniej znajdowało się absydowe "wytrzeszczenie", w którego wypełniaku znaleziono 3 rozbite in situ duże naczynia lekko obciążone przykrawędzią. Jedno z tych naczyń zdobione jest niewielkich rozmiarów rytym, przedstawiającym jeźdźca [?] na jeleniu [?]. Zarówno motyw ikonograficzny, jak i sam fakt zdobienia naczyń przedstawieniem figurality, nie znajduje analogii na stanowiskach z tego okresu w Europie Środkowej.

Badania osady w Wyszogrodzie nie będą kontynuowane.

ZAWADA, gm. Tarnów
woj. tarnowskie
Stanowisko 1

PP Pracownie Konserwacji Zabytków
Pracownia Archeologiczno-Konserwatorska
w Tarnowie

Badania prowadzili mgr Andrzej Cetera i mgr Jerzy Okoński /autorzy sprawozdania/. Finansował WKZ w Tarnowie. Czwartą sezon badań. Grodzisko wczesnośredniowieczne.

Przebadano 888,5 m². Badania prowadzono wyłącznie na podgrodziu od strony południowo-zachodniej. Dokonano eksplorację wykopu z sezonem 1984 na zniszczonym wale /275 m²/, Odsłonięto podstawę wału w postaci brzośno-popielatej ilastej gliny z ciętami piaskowca cietkowskiego. Wał poprzedzała od strony zewnętrznej, zachodniej, fosa o szerokości około 4,5 m i głębokości 2,8 m. W stratygrafii pionowej w części na